

ВАРИЈАБИЛНИ ЕЛЕМЕНТИ ПРОДУЖЕНОГ КРИВИЧНОГ ДЈЕЛА У КРИВИЧНОМ ЗАКОНУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Прегледни чланак

doi: 10.7251/GPF1537235B

Апстракт: У овом раду аутор даје приказ новог законског рјешења у Републици Српској које предвиђа да је за постојање продуженог кривичног дјела, поред идентитета кривичних дјела и временског континуитета, потребно да сва кривична дјела из састава продуженог морају чинити „једну јединствену цјелину“. Садржину ове јединствене криминалне цјелине чини пет варијабилних (промјенљивих) околности: идентитет оштећеног, јединствени или продужени умишљај, јединство мјеста или просторна повезаност, истоврсност предмета и коришћење исте ситуације или трајног односа. За постојање продуженог кривичног дјела, неопходно је остварење најмање двије варијабилне околности. Постојање ових околности није увијек исто, а њихов значај се цијени на основу тога колико је њихово тзв. „повезујуће дјеловање“, у смислу повезивања више радњи извршења кривичних дјела, у једно јединствено кривично дјело.

Кључне ријечи: продужено кривично дјело, јединствена цјелина кривичних дјела, идентитет оштећеног, јединствени умишљај.

---

* Аутор је магистар кривичноправних наука, главни специјални тужилац Специјалног тужилаштва Републике Српске.

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Новелом из јула 2013. године¹ законско дефинисање појма продуженог кривичног дјела у Кривичном закону Републике Српске претрпјело је корјените измјене. Према овом законском рјешењу, у Републици Српској продужено кривично дјело чини више истих или истоврсних кривичних дјела учињених у временској повезаности од истог учиниоца и која представљају јединствену цјелину у правном смислу због постојања најмање двије од сљедећих околности: истовјетности оштећеног, истоврсности предмета дјела, коришћења исте ситуације или истог трајног односа, јединства мјеста или простора извршења дјела или јединственог умишљаја учиниоца.

Из законске одредбе продуженог кривичног дјела произлази да се за постојање продуженог кривичног дјела захтијева испуњење неколико услова. Ови услови представљају конститутивне елементе овог појма. Ти елементи су: идентитет кривичних дјела, временски континуитет и јединствена цјелина кривичних дјела. Овдје треба истаћи чињеницу да је, поред ових услова, неопходно испуњење још једног, чије постојање кривичноправна теорија подразумева, а то је да продужено кривично дјело мора увијек бити извршено од стране истог учиниоца. Истовјетност учиниоца је *conditio sine qua non* постојања продуженог кривичног дјела.

Трећи обавезни елемент појма продуженог кривичног дјела је, поред истоврсности кривичних дјела и временског континуитета, да кривична дјела у правном смислу представљају једну јединствену цјелину. Ово је један од кључних услова за одређивање појма продуженог кривичног дјела, али истовремено и најсложенији. Представља израз тежње да се више радњи извршења, од којих свака за себе има битна обиљежја кривичног дјела, повежу у једну јединствену криминалну цјелину у правном смислу.

Постојање ове „јединствене криминалне цјелине“ цијени се на основу постојања промјенљивих или варијабилних елемената

¹ Закон о измјенама и допунама Кривичног закона Републике Српске, „Службени гласник Републике Српске“ број 67/13, члан 11.

појма продуженог кривичног дјела које чине пет околности од којих морају бити остварене најмање двије да би постојало продужено кривично дјело. Те околности нису увијек исте, немају исти значај и цијене се у сваком конкретном случају. Код ових околности битно је њихово тзв. „повезујуће дјеловање“, односно колико оне утичу на повезивање појединачних кривичних дјела у једно продужено кривично дјело. Те околности су: идентитет оштећеног, јединствени или продужени умишљај, јединство мјеста или просторна повезаност, истоврсност предмета и коришћење исте ситуације или трајног односа.

2. ИДЕНТИТЕТ ОШТЕЋЕНОГ

Идентитет оштећеног као услов за постојање продуженог кривичног дјела (појављује се још и под називима истовјетност пасивног субјекта, истовјетност повређеника²) има значајно мјесто у учењу о продуженом кривичном дјелу. Сви аутори истичу постојање овог елемента у дефинисању продуженог кривичног дјела, с тим што му неки дају значај обавезујућег фактора без којег нема ни продуженог кривичног дјела, док други истичу да се не ради о обавезном, већ само о повезујућем фактору, који у конкретним појединачним случајевима може повезивати више истоврсних кривичних дјела (нарочито у ситуацијама када други фактори нису довољно изражени), али који није нужан услов за његово постојање.³

У пракси судова такође постоје различита становишта у погледу идентитета оштећеног као нужног услова за постојање продуженог кривичног дјела. У ранијој пракси СФРЈ, истовјетност оштећеног узимана је као нужан услов, међутим овакав став се у међувремену напушта и овом услову се даје карактер повезивања.

² Тома Живановић, *Основи кривичног права Краљевине Југославије: општи део*, (Београд 1935). и Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980).

³ Тако Т. Живановић истиче да је истовјетност повређеника битан услов за постојање продуженог кривичног дјела. (Тома Живановић, *Основи кривичног права Краљевине Југославије: општи део*, 359).

На савјетовању Врховног суда Југославије 1965. године заузето је становиште да се идентитет оштећеног сматра нужним условом када су у питању кривична дјела којима се напада „сама личност или уопште неко лично добро човека (живот, тело, слобода, част, углед и др.)“.⁴ У одлуци Врховног суда Босне и Херцеговине наводи се да „кад се ради о кривичним дјелима код којих је напад управљен против личности или уопште против неког особног добра човека (живот, тијело, слобода, част, углед и сл.) за постојање продуженог кривичног дјела нужен је идентитет оштећеног“.⁵ Такође, сличан став произлази из једне пресуде Врховног суда Хрватске у којој се наводи да је за постојање продуженог кривичног дјела преваре неопходан идентитет оштећеног: „Не ради се о продуљеној пријевари у случају оптуженика који су у 49 случајева узели новац на зајам на темељу исте лажне приче“.⁶

Међутим, судска пракса углавном је у погледу идентитета оштећеног као услова за постојање продуженог кривичног дјела поступала на начин да се ради о факултативном услову. Анализом судских одлука можемо закључити да судови нису тражили за постојање продуженог кривичног дјела да су сва кривична дјела учињена према истом оштећеном. Тако се у одлуци Врховног суда Босне и Херцеговине изричито истиче да „за појам продуженог кривичног дјела није потребно да се ради о истом оштећенику“.⁷

У одлуци Врховног суда Југославије наводи се да овај суд није прихватио да постоји продужено кривично дјело тешке крађе из члана 250. став. 1. тачка 1. КЗ, „када су оптужени у року од мјесец дана у четири разна мјеста извршили одузимање ствари проваљи-

---

⁴ Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 142.

⁵ Врховни суд Босне и Херцеговине, *Кж-835/70 од 25.11.1970. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 143.

⁶ Врховни суд Хрватске, *1 Кж-953/80*, Миодраг Симовић и Хасо Тајић, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, (Привредна штампа, Сарајево, 2007), 664.

⁷ Врховни суд Босне и Херцеговине, *Кж-670/57 од 08.06.1957. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 143.

вањем у пет различитих продавница истог предузећа“.⁸ Дакле, у овом случају, и поред чињенице да се ради о повезаним истоврсним кривичним дјелима извршеним од стране истог извршиоца, на исти начин и према истом оштећеном (исто предузеће), суд је заузео став да се ради о пет различитих кривичних дјела извршених у реалном стицају. Такође, у одлуци Врховног суда Србије наводи се да „кривично дело изнуде извршено на штету више лица не може представљати продужено кривично дело с обзиром на то да иста нису учињена према истом лицу“.⁹

Исто тако, Врховни суд Србије је нашао да у ситуацији када је оптуженима стављено на терет да су извршили тридесет и два кривична дјела тешке крађе из члана 166. став 1. тачка 1. КЗС, шест кривичних дјела тешке крађе из члана 128. став 1. тачка 1. КЗВ, четири кривична дјела тешке крађе у покушају из члана 128. став 1. КЗВ у вези са чланом 19. КЗЈ и осам кривичних дјела тешке крађе у покушају из члана 166. став 1. КЗС у вези са чланом 19. КЗЈ нема мјеста примјени продуженог кривичног дјела тешке крађе из члана 166. став 1. тачка 1. КЗС, дајући у образложењу следеће разлоге: „Истоветност оштећеног у начелу није услов за постојање продуженог кривичног дела. Али истоветност оштећеног представља важан елемент да би више истоврсних дела са становишта животног и логичног резоновања представљало јединствену природну целину. Елемент истоветности може се напустити само ако разлози криминалне политике захтевају да се више пута истоврсних радњи учињених на штету различитих оштећеника обједини у једно продужено кривично дело. У конкретној кривичној ствари, сваки случај за себе је да представља посебну друштвену опасност која се и формалноправно и криминално-политички може оценити као посебно кривично дело, па није било разлога да се окривљени-

⁸ Врховни суд Југославије, *Кж-10/69 од 14.08.1969. године*, Данило Греговић, *Кривични закон Републике Хрватске, судска пракса*, (Информатор, Загреб, 1991), 152–153.

⁹ Врховни суд Србије, *Кж I ОК. 45/06 од 09.06.2006. године* и Окружни суд у Београду – Посебно одељење КП. 10/04 од 12.12.2005. године, И. Симић, А. Трешњев, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, осма књига, („Службени гласник“, Београд, 2008), 52.

ма погодује тако што је више кривичних дела подведено под појам једног продуженог кривичног дела. Јер окривљени су проваљивањем у викендице и одузимањем туђих покретних ствари, предузимали више кривичних дела тешке крађе и тешке крађе у покушају у различитим местима на територији Србије и Војводине, у једном дужем временском периоду око шест месеци, на штету различитих оштећених.¹⁰

Из наведеног излагања можемо закључити да се обавезност идентитета оштећеног као услова за постојање продуженог кривичног дјела цијени *in concreto* у сваком појединачном случају, у зависности од врсте кривичних дјела и природе криминалног догађаја. Начелно јесте заузет став да идентитет оштећеног није обавезан општи услов. Међутим, код појединих кривичних дјела која су учињена повредом личног добра оштећеног мора постојати идентитет оштећеног, јер у супротном примјена института продуженог кривичног дјела не би имала смисла. Тако проф. Бачић истиче да не може постојати продужено кривично дјело ако се нпр. ради о силовању различитих женских особа, или ако је прекид трудноће извршен на више трудних жена или на истој жени али сваки пут поводом друге трудноће.¹¹ Према томе, ако су у питању кривична дјела код којих се ради о заштити добара чисто личне природе, могуће је продужено кривично дјело само ако је у питању вишеструки напад на исту личност као носиоца таквог добра. Такав став заузела је и судска пракса Републике Српске. Тако се у пресуди Окружног суда у Бањој Луци наводи да је суд „прихватио квалификацију оптужбе да се у конкретном случају ради о продуженом кривичном дјелу силовања из члана 193. став 2. у вези са ставом 1. КЗ РС, јер се ради о истом извршиоцу и истој жртви“.¹²

---

¹⁰ Врховни суд Србије, *Кжс. 575/90 од 21.04.1990. године*, Sirius судска пракса, www.sirius.rs

¹¹ Фрањо Бачић, *Кривично право: опћи дио*, (Информатор, Загреб 1978), 374.

¹² Окружни суд у Бањој Луци, *011-0-К-07-000 005 од 16.04.2008. године*.

3. ИСТОВРСНОСТ ПРЕДМЕТА ДЈЕЛА

Истоврсност предмета представља алтернативни услов у дефинисању појма продуженог кривичног дјела. У основи, као елемент значи да су сва дјела из састава продуженог кривичног дјела учињена према објектима исте врсте, нпр. крађа сатова, умјетничких слика, злата итд.

Међутим, овдје треба разликовати истоврсност предмета као појединачних физички одвојених ствари од идентитета заштићених добара. Заштићено добро је предмет заштите кривичног права, дакле ради се одређеним вриједностима друштва којима се пружа правна заштита. Заштитни објекти могу бити општи и групни. Општи заштитни објекат чине основна људска права као што су право на живот, право на слободу и сигурност, слобода мисли итд. Групни заштитни објекат сачињава група друштвених вриједности заштићених кривичним правом, као што су живот, тијело, здравље, имовина итд. Објекат радње извршења кривичног дјела или предмет кривичног дјела је материјални, физички предмет или лице према коме се предузима радња извршења.

У нашој правној литератури већина аутора је заузела став да мора постојати јединство правног добра, односно заштитног објекта да би постојало продужено кривично дјело. Истоврсност дјелатности и временски континуитет сами по себи нису довољни за конструкцију продуженог кривичног дјела, па се поред субјективног елемента истиче и истоврсност заштићеног правног добра. Међутим, јединство заштићеног правног добра треба узети *in abstracto*, те да јединство заштићеног добра *in concreto* није нужан услов продуженог кривичног дјела у сваком случају.¹³ Већина аутора се слаже да је битан услов за постојање продуженог кривичног дјела напад на исто заштићено добро. Да би више кривичних дјела могло представљати једно дјело потребно је да је повријеђено истоврсно добро, а у неким случајевима (код кривичних дјела против живота, тијела, личног достојанства) исто добро.¹⁴

¹³ Богдан Златарић, *Кривични законик у практичној примјени*, (Народне новине, Загреб, 1956), 207.

¹⁴ Тома Живановић сматра да „добро мора бити такво да може бити повређива-

Неспорно је да се за постојање кривичног дјела захтијева да су сва дјела из његовог састава учињена према истом заштитном објекту. Међутим, заштитни објекат је општији појам од појма предмета извршења кривичног дјела. Другим ријечима, поставља се питање да ли ће постојати продужено кривично дјело у случају ако је кривичним дјелом нападнут исти заштитни објекат (нпр. имовина), али нису нападнути исти предмети. Тако нпр. ако извршилац изврши више крађа у случају да постоје обавезни елементи продуженог кривичног дјела – идентитет извршиоца, временски континуитет, истоврсност дјела, па у једној украде скупочијени сат, у другој златни ланац, у трећој возило итд., постојаће продужено кривично дјело без обзира на то што не постоји истоврсност предмета.

Поред тога, чињеница да истоврсна кривична дјела имају исти објекат заштите не значи да је и услов истовјетности предмета испуњен. Истоврсност кривичних дјела не подразумијева нужно и остварење овог услова. Тако, иако је код истоврсних кривичних дјела заштитни објекат исти, радња кривичног дјела може бити предузета према различитим објектима; нпр. крађе представљају истоврсна кривична дјела, али предмет једног облика тешке крађе може бити и ствар од посебног историјског, научног или културног значаја, чиме су остварена битна обиљежја потпуно другог кривичног дјела, па би се стога тешко могло узети да се ради о истоврсном предмету.

Строго уским тумачењем елемента истоврсности предмета као елемента појма продуженог кривичног дјела значи да је радња извршења предузета на објектима који су исте врсте. Међутим, сматра се да овако уско тумачење није примјењиво у конструкцији продуженог кривичног дјела у сваком конкретном случају, па би стога испуњеност услова истоврсности предмета требало тумачити довођењем у међусобну везу са осталим условима за постојање продуженог кривичног дјела.

но у квантитативним одсецима, тј. више пута. (Т. Живановић, *Основи кривичног права Краљевине Југославије: општи део*, 359).

Судска пракса Републике Српске прихватила је истоврсност предмета дјела као факултативни услов за постојање продуженог кривичног дјела. Тако се у пресуди Основног суда у Новом Граду наводи да су оптужени починили продужено кривично дјело крађа из члана 231. став 1. КЗРС, када су дана 17/18.07.2011. године у једном селу ушли у шталу једног оштећеног, узели и присвојили петоро јагњади, након чега су дана 19.07.2011. године у другом селу, на пашњаку ухватили и присвојили два јагњета власништво другог оштећеног.¹⁵ Видимо да је суд у овом случају, осим обавезних елемената продуженог кривичног дјела: истовјетност учинилаца, истовјетност кривичних дјела и временски континуитет, као кохезивни, повезујући фактор узео и истоврсност предмета дјела.

Интересантно је да се истоврсност заштићеног добра (или истоврсност предмета) у закључцима са савјетовања Врховног суда Југославије 1965. године не помиње као посебан елемент појма продуженог кривичног дјела. У погледу судске праксе интересантно је истаћи ставове заузете у пресудама Окружног суда у Београду и Четвртог општинског суда у Београду, у којима са истиче да је могућа „конструкција продуженог кривичног дела искоришћавања ауторског дјела или предмета сродног права које је прописано чланом 199. КЗ када окривљени у више наврата продаје различите ЦД-ове“¹⁶.

4. КОРИШЋЕЊЕ ИСТЕ СИТУАЦИЈЕ ИЛИ ТРАЈНОГ ОДНОСА

Коришћење исте ситуације или трајног односа алтернативни је елемент појма продуженог кривичног дјела. Ради се о околностима које омогућавају или олакшавају извршење кривичног дјела. Коришћење исте ситуације јесте околност која олакшава извршење

¹⁵ Основни суд у Новом Граду, 16 0 К 0011299 12 К од 07.06.2012. године.

¹⁶ Окружни суд у Београду, Кж. 2019/06 од 31.07.2006. године и Четврти основни суд у Београду К. 816/05 од 25.04.2006. године, И. Симић, А. Трешњев, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, осма књига, („Службени гласник“, Београд, 2008), 51.

кривичног дјела, а трајни однос једну фактичку ситуацију која постоји једно одређено вријеме (у правилу дуже), а која извршиоцу омогућава или олакшава извршење кривичног дјела. Под искоришћавањем истог трајног односа подразумијева се искоришћавање одређеног односа фактичке или правне природе који постоји између извршиоца и неког другог субјекта који дуже времена траје, а извршиоцу омогућава или олакшава извршење више кривичних дјела.¹⁷

Аутори се углавном слажу око дефинисања појма и његових основних фактора, а из теоријских дефиниција произлази да се ради о факторима који могу постојати код једног, рекли бисмо уског круга случајева извршења продужених кривичних дјела у којима извршилац користи исти трајни однос или исту прилику, а који му олакшавају да лакше изврши кривична дјела, а често без постојања ових фактора извршилац не би ни дошао у прилику да их изврши. Ови фактори и у судској пракси играју значајну улогу, јер често доприносе одређењу за продужено кривично дјело, наравно уз постојање осталих услова, или за стицај у случају одсуства међусобне повезаности.

Имамо низ примјера ових елемената у конструкцији продуженог кривичног дјела, нпр. кућна помоћница која сукцесивно сваки дан краде ствари из куће свог послодавца; или службеник који захтијева и прима новац на име такси, за услуге на које се такса не плаћа; затим учинилац који је дошао у посјед службеног печата који користи за серијско фалсификовање службених исправа; службеник у општини који свакодневно од странака захтијева или прима поклоне, благајник који свакодневно узима одређену своту новца¹⁸. Судска пракса је такође узимала искоришћавање трајног односа или исте прилике као чинилац, који уз друге чиниоце доприноси повезивању више кривичних дјела у једно продужено. Тако је Врховни суд Босне и Херцеговине заузео став да искори-

---

¹⁷ Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 153.

¹⁸ Милош Бабић, Иванка Марковић, *Кривично право: општи дио*, друго измијењено издање, (Правни факултет Бања Лука, 2009) 246.

шћавање трајног односа у радњи „више фалсификата извршених на исти начин, на истој службеној дужности у предузећу и у истом циљу да се мањак прикрије, чини једно продужено кривично дјело из члана 319. став 1. КЗ“.¹⁹ Занимљив је став истог суда из којег се види како је искоришћавање истог односа или прилике узето као фактор продуженог кривичног дјела, из разлога што је временски континуитет као фактор слабије изражен. Тако се наводи да „релативно дуг временски размак (8 мјесеци) између двије проневјере не представља сметњу да се не квалификују као продужено кривично дјело из члана 322. став 1. КЗ. Ово стога што су обје проневјере извршене искоришћавањем истог трајног односа, тј. учинилац је за цијело вријеме био благајник установе на чију штету су проневјере вршене“.²⁰ Врховни суд Републике Српске је службену дужност узео као коришћење истог трајног односа као услова за постојање продуженог кривичног дјела, па је тако нашао да је оптужени искористио исти трајни однос (својство службеног лица) „обављајући дужност, односно вршећи овлашћења генералног секретара у Служби председника Републике“.²¹

Из напријед наведеног видимо да се ради о чисто факултативном елементу појма продуженог кривичног дјела, који се може примијенити у једном релативно малом броју случајева и који може бити снажан повезујући фактор, нарочито у ситуацијама када су други елементи појма продуженог кривичног дјела нешто слабији.

5. ЈЕДИНСТВО МЈЕСТА ИЛИ ПРОСТОРНА ПОВЕЗАНОСТ

Јединство мјеста или просторна повезаност кривичних дјела може имати карактер повезујућег фактора у повезивању више истоврсних кривичних дјела у једно продужено. У теорији и прак-

¹⁹ Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-1111/57 од 07.11.1957. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 155.

²⁰ Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-83/65 од 03.02.1967. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 155.

²¹ Врховни суд Републике Српске, *11 0 К 003561 12 Кжж, од 30.11.2012. године*.

си нема спорних питања око овог елемента – сви се слажу у оцјени да се ради о факултативном елементу који може одиграти улогу кохезионог фактора у повезивању кривичних дјела.

Јединство мјеста или простора извршења дјела значи просторну повезаност дјела или добара према којима су дјела вршена (нпр. крађе су вршене из аутомобила на истом паркиралишту, из кућа или станова у истом насељу или кварту града или обијањем киоска у истом дијелу града итд.).²² Под јединством простора обично подразумијева одређени, географски ограничен простор, а често одређен и ограђен или неограђен простор унутар одређеног мјеста на којем су извршена сва појединачна кривична дјела која улазе у састав продуженог кривичног дјела. Ради се у ствари о мјесту извршења кривичних дјела које може бити исто за сва дјела, а ако су различита морају на неки начин бити међусобно повезана.²³ Јединство простора је објективна категорија и нема значаја да ли је извршилац свјестан овог јединства или не, па стога при конструкцији продуженог кривичног дјела, када се процјењује његов значај као фактора повезивања, не треба уносити свијест извршиоца о постојању јединства простора и његовом искоришћавању за извршење кривичних дјела, чак и у случају ако се захтијева постојање јединственог умишљаја као посебан елемент, јер свијест о свим појединачним дјелима, па и у погледу мјеста извршења кривичног дјела, не значи истовремено и свијест да су сва та мјеста на одређени начин просторно повезана пошто су то различита значења, јер извршилац може унапријед знати гдје ће дјела извршити, затим да сва та мјеста буду на одређени начин просторно повезана, али да извршилац те повезаности не буде свјестан.²⁴

Постојање просторне повезаности кривичних дјела често се доводи у везу са њиховом временском повезаности. Тако се истиче постојање просторне повезаности најчешће чини зависним од по-

---

²² Милош Бабић и Иванка Марковић, *Кривично право: општи дио* (Правни факултет Бања Лука 2009), 247.

²³ Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 165.

²⁴ *Ibid*; 168.

стојања кратких временских интервала између појединих радњи. У прилог наведеној тврдњи истиче се став Врховног суда Републике Хрватске да нису испуњени услови за постојање продуженог кривичног дјела у случају починитеља који је извршио више крађа и тешких крађа у раздобљу од 19.08.2002. године до 27.08.2002. године, „на разним мјестима у Биограду на Мору и Водицама, због чега нема блиске временске и просторне сукцесије која би указивала на објективну повезаност у смислу континуиране серије дјелатности“.²⁵

У погледу судске праксе бивше СФРЈ, у судским одлукама налазимо јединство простора као један од повезујућих фактора за постојање продуженог кривичног дјела, односно да се углавном ради о једном од елемената потребних за постојање продуженог кривичног дјела.

И судска пракса Републике Српске прихватила је овакво становиште па је Основни суд у Градишци закључио да су оптужени учинили продужено кривично дјело тешка крађа из члана 232. став 1. тачка 1. КЗРС, када су, искористивши одсуство власника, најприје са више удараца ногом начинили отвор на улазним вратима помоћног објекта власништво оштећеног, и кроз настали отвор, у временском периоду од 03.10. до 24.10.2011. године, у три наврата ушли у унутрашњост објекта и узели туђе покретне ствари с циљем прибављања противправне имовинске користи. Суд је закључио да у радњама оптужених „који више пута долазе до куће оштећеног, те уз помоћ силе отварају улазна врата помоћног објекта и из истог отуђују покретне ствари, оштетивши на тај начин оштећеног за вриједност украдених ствари, у цијелости се стичу обиљежја продуженог кривичног дјела тешке крађе из члана 232. став 1. тачка 1. КЗРС“.²⁶

Из судске праксе посебно су интересантна два ранија становишта Врховног суда Босне и Херцеговине, у којима се просторна

---

²⁵ Види: Игор Вулетић, „Продуљено казнено дјело, дјело – Један могући правац развоја *de lege ferenda*“, *Хрватски љетопис за казнено право и праксу*, vol. 15, број 2, (Загреб, 2008), 1047–1074.

²⁶ Основни суд у Градишци, 72 0 К 027188 12 К од 20.02.2013. године.

повезаност посматра као обавезујући елемент постојања продуженог кривичног дјела па се наводи да је „за продужено кривично дјело потребно просторно и временско јединство извршених дјела, која требају да су производ заједничког умишљаја“²⁷ и друго у којем исти суд није прихватио да постоји продужено кривично дјело крађе, између осталог што појединачне крађе нису извршене „на истим мјестима и на штету истих оштећених“.²⁸

Насупрот томе, далеко шире тумачење јединства простора као услова за постојање продуженог кривичног дјела дао је Врховни суд Србије у одлуци у којој се наводи да „проваљивање трију продавница истог предузећа у суседним местима ради одузимања ствари извршено у кратком временском размаку – представља продужено кривично дело тешке крађе из члана 250. став 1. тачка 1. КЗ“.²⁹ Из наведеног става види се да су за постојање продуженог кривичног дјела као јединство простора узета сусједна мјеста.

6. ЈЕДИНСТВЕНИ ИЛИ ПРОДУЖЕНИ УМИШЉАЈ

Јединствени или продужени умишљај јесте субјективни елемент појма кривичног дјела. Овај елемент један је од оних спорних елемената у правној конструкцији продуженог кривичног дјела. Једни га сматрају једним од најзначајнијих кохезионих елемената конструкције продуженог кривичног дјела, други сматрају да постојање јединственог умишљаја није нужно за постојање продуженог кривичног дјела, трећи опет истичу како је примјена јединственог умишљаја, као елемента продуженог кривичног дјела, штетна са позиције изрицања адекватне кривичне санкције. Када се говори о субјективном елементу продуженог кривичног дјела, најчешће се под њим подразумева јединствени, укупни умишљај

²⁷ Врховни суд Босне и Херцеговине, КЖ-1713/56 од 23.03.1956. године, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 166.

²⁸ Врховни суд Босне и Херцеговине, КЖ-33/59 од 25.01.1959. године, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 166.

²⁹ Врховни суд Србије, КЖ-442/70 од 18.12.1970. године, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 167.

„који у својој доследно изведеној варијанти представља у ствари максимум који се на субјективном плану код продуженог кривичног дела може захтевати“.³⁰ Коначно, јединствени умишљај као субјективни елемент појма продуженог кривичног дјела суштинско је питање подјеле на објективне и субјективне теорије у дефинисању појма овог института. Несумњиво је да се ради о веома важном питању, тим прије што и кривично законодавство Босне и Херцеговине предвиђа умишљај као обавезни услов за постојање продуженог кривичног дјела.³¹

У вези са појмом јединственог умишљаја поставља се низ питања. Прво се поставља питање самог појма јединственог умишљаја – шта он представља? Друго, да ли представља обавезан или факултативан услов у дефинисању појма продуженог кривичног дјела? Треће, како га треба тумачити у ужем или у ширем смислу? Поједини аутори истичу да постојање јединственог умишљаја није нужно за постојање продуженог кривичног дјела. Тако Т. Живановић, стојећи чврсто на становишту објективних теорија, сматра да за појам продуженог кривичног дјела није неопходно јединство умишљаја или јединство одлуке, тј. да постоји један једини умишљај за сва кривична дјела, односно једна једина одлука да се она врше. За умишљај је потребна свијест о узрочној вези између радње и посљедице и она мора постојати у тренутку сваког појединог проузроковања.³² Овај аутор такође сматра да није потребна ни тзв. одлука продужавања, тј. одлука донесена прије извршења сваког појединог кривичног дјела, да се тиме раније кривично дјело продужи. Слично становиште заступају и други аутори. Тако се истиче да је чак у појединим случајевима и немогуће једним умишљајем обухватити сва кривична дјела, јер је умишљај састављен од ин-

³⁰ Зоран Стојановић, „О субјективном елементу продуженог кривичног дела“, *Право – теорија и пракса, посебни број*, (Нови Сад, 1987), 10.

³¹ Види: *Кривични закон Босне и Херцеговине*, Службени гласник Босне и Херцеговине 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06 и 32/07 и 8/10, члан 54.

³² Тома Живановић, *Основи кривичног права Краљевине Југославије: опити део*, (Београд 1935) 362. Аутор наводи „Кад би се ово захтевало то би значило ставити у зависност постојање кривца код продуженог кривичног дела од тога, да ли се извршилац каснијег сећа ранијег кривичног дела што он једини може знати.“

телектуалне и вољне компоненте, па с обзиром и на ту чињеницу веома је тешко, скоро и немогуће, једним умишљајем унапријед предвидјети какав ће умишљај односно психички однос постојати према свим појединачним кривичним дјелима, поготову ако се продужено кривично дјело састоји од већег броја појединачних кривичних дјела.³³ Такође, поједини аутори критикују становиште да је за продужено кривично дјело потребан јединствени умишљај, на извјестан начин поистовјећујући га са злочиначким планом.³⁴

Са друге стране, други аутори дају већи значај јединственом умишљају, сматрајући да је он ипак од значаја за продужено кривично дјело, али само утолико колико је за ово кривично дјело потребан исти облик виности,³⁵ док други сматрају да је јединствени умишљај један од најзначајнијих кохезионих елемената конструкције продуженог кривичног дјела, који уз временски континуитет, сва дјела из серије дјела обједињава у једну јединствену кривично-правну цјелину, у једно јединствено кривично дјело.³⁶

Јединствени умишљај може бити схваћен у ужем и у ширем смислу. Посматран у ужем смислу, значи да су сва кривична дјела из састава продуженог кривичног дјела као једна цјелина претходно обухваћена умишљајем извршиоца у свим његовим битним елементима, као и то да је постојао умишљај у односу на укупну последицу кривичног дјела. Уз ту претпоставку учинилац мора већ на почетку укупне дјелатности појединачне радње замислити као несамосталне дијелове јединственог догађаја, а њихове последице као дијелове јединствене последице која се остварује постепено. То значи да учинилац већ прије прве радње, или бар за вријеме ње,

---

³³ Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 125.

³⁴ Богдан Злагарић, *Кривични законик у практичној примјени*, (Народне новине, Загреб 1956), 199–203.

³⁵ Нилока Срзентић и Александар Стајић, *Кривично право Федеративне Народне Републике Југославије*, (Савремена администрација, Београд 1961), 176.

³⁶ Милош Бабић, „Конструкција продуженог кривичног дјела у Кривичном законик у Црне Горе“, *Правни живот – часопис за правну теорију и праксу, тематски број Право и међународне интеграције*, (Удружење правника Србије, број 9, Београд 2008), Том I, 645–665.

мора имати на уму цјелокупно дешавање и његов коначни исход у битним цртама.³⁷ Посматрано у ширем смислу, не тражи се да сва извршена кривична дјела буду резултат претходног умишљаја, тако да се прије извршења сваког кривичног дјела из састава продуженог може стварати нова одлука која је слична претходној, али мора постојати умишљај у односу на продужено кривично дјело као цјелину. Према ставу субјективних теорија, за постојање продуженог кривичног дјела потребно је да се ради о таквом психичком односу који се у теорији претежно означава као тзв. збирни или продужени умишљај који обухвата сва извршена дјела тако да појединачни умишљаји произлазе из збирног односно продуженог умишљаја. Ово произлази и из саме природе продуженог кривичног дјела, јер је нелогично да се више дјела узима као јединствено дјело без психичког јединства, односно јединства умишљаја за сва дјела која улазе у његов састав. Свако касније дјело треба да произлази из претходно створеног умишљаја за сва дјела која улазе у његов састав.³⁸

Теоретичари који стоје на супротним становиштима постављају питање због чега би то било нужно ако психички однос извршиоца у виду умишљаја мора постојати према сваком појединачном дјелу јер без психичког односа, односно виности, чији је један елемент, умишљај нема ни кривичног дјела, па сматрају да би то био дупли умишљај, односно умишљај на умишљај, с тим што би први био непотпун, а други потпун.³⁹

Судска пракса бивше СФРЈ заузела је начелно становиште да јединствени умишљај није обавезујући елемент код дефинисања појма продуженог кривичног дјела, али га прихвата као један од елемената који најчешће постоји код овог института. Тако се у закључцима са савјетовања Врховног суда Југославије 1965. године

---

³⁷ Петар Новоселац, *Опћи дио казненог права*, (Свеучилиште у Загребу, 2004), 323.

³⁸ Милош Бабић, *Конструкција продуженог кривичног дјела у Кривичном закону Црне Горе*.

³⁹ Тома Живановић, *Основи кривичног права Краљевине Југославије: општи део*, (Београд, 1935) 362.

истиче да „неки елементи, иако најчешће постоје код продуженог кривичног дела, нису у сваком случају неопходни да би се одређена делатност могла квалификовати као продужено кривично дело“⁴⁰, па у те елементе између убраја и јединствени умишљај.

Судови у бившој СФРЈ углавном су прихватили став да је јединствени умишљај један од кохезивних фактора у повезивању више кривичних дјела у једно продужено, али не и обавезујући елемент. Међутим, имамо и супротних примјера, па тако Врховни суд Словеније у једној одлуци сматра да је „природно могуће повезати више истоврсних радњи у једно јединствено продужено кривично дјело само ако те радње произлазе из јединственог унапријед створеног умишљаја“⁴¹. Насупрот овом ставу, имамо став истог суда да „јединственост умишљаја није ни одлучан ни нужно потребан елемент и критеријум за настанак продуженог кривичног дјела, јер продужено кривично дјело стоји и када код појединих чинидби постоји јединствен облик виности, што значи да код појединих чинидби постоји један и истоврсни облик виности“⁴².

Врховни суд Србије заузео је становиште да „није потребна једна решивост као услов за постојање продуженог кривичног дела, јер би такав услов стављао у повољнији положај најтеже кривце, који раде са унапред припремљеним планом“⁴³. Слично становиште истиче и Б. Златарић.

Врховни суд Босне и Херцеговине стајао је на становишту јединственог умишљаја као обавезног елемента продуженог кривичног дјела истичући да „умишљај учиниоца од почетка дјеловања мора да обухвата укупну посљедицу“⁴⁴.

⁴⁰ Фрањо Бачић, Љубо, Бавцон, Мирослав Ђорђевић, Божидар Краус, Љубиша Лазаревић, Момир Лутовац, Нилока Срзентић, Александар Стајић, *Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије*, четврто издање, (Савремена администрација, Београд 1988), 223.

⁴¹ Врховни суд Словеније, *Кж-378/52 од 30.09.1952. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 127–128.

⁴² Врховни суд Словеније, *Кж-408/56 од 21.09.1956. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 128.

⁴³ Врховни суд Србије, *Кж-813/51 од 15.10.1951. године*, Јован Бутуровић, *Продужено кривично дело*, (Привредна штампа, Београд 1980), 128.

⁴⁴ Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-796/53*, Јован Бутуровић, *Продужено*

Врховни суд Народне Републике Хрватске у једној одлуци из 1952. године по питању јединственог умишљаја заузео је један прилично рестриктиван став који снажно стоји на становишту субјективних теорија: „Један од темеља за оцјену питања постојања продуженог казног дјела треба тражити у подручју субјективне стране, посебно у садржају намјерног облика кривње. Код тога треба имати у виду, да намјера као конститутивни фактор продуженог казног дјела мора од почетка казноправног дјеловања обухватати укупно дјеловање и укупну последицу. Не би била довољна таква одлука починитеља која би по свему опћенито предвиђала почињење дјела, када се за то оствари могућност. Ово из разлога, што за остварење продуженог казног дјела мора постојати тзв. укупна намјера, тј. таква која обухваћа како дјело починитеља, које је стварно у тијеку, тако и будућа дјела. То обухваћање будућих казних дјела мора бити толико конкретно да је у свијести починитеља оформљена одлука на почињење радњи која су до извјесне мјере конкретизирани у психи починитеља, нпр. по мјесту, времену, начину почињења, средствима, предметима итд. Уз то мора, дакако, код почињења сваке појединачне радње постојати посебна намјера, која се односи на ту радњу. Овако означена субјективна страна није, међутим, сама за себе, још довољна за обликовање продуженог казног дјела јер треба да су и с објективне стране почињене конкретне радње, које се по својој једноликости, временској повезаности и једноврсности повријеђеног добра могу оцијенити као једно континуирано дјеловање“⁴⁵.

Новија судска пракса Републике Српске прихвата становиште да јединствени умишљај може бити један од фактора у дефинисању појма продуженог кривичног дјела. Тако је Окружни суд у Бањој Луци нашао да постоји продужено кривично дјело зеленаштво из члана 245. став 1. КЗРС када је оптужени у временском периоду 2008–2012. године починио осам радњи извршења које чине

кривично дело, (Привредна штампа, Београд 1980), 130.

⁴⁵ Врховни суд Народне Републике Хрватске, *Кж-633/52 од 30.04.1952. године*, Миодраг Симовић и Хасо Тајић, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, (Привредна штампа, Сарајево 2007), 664.

обиљежје овог кривичног дјела, па је, према оцјени Суда, „ово кривично дјело починио у продуженом трајању, с обзиром на јединствени умишљај оптуженог, на начин на који су кривична дјела почињена и временску повезаност ових радњи извршења“.⁴⁶ У погледу јединственог умишљаја занимљиво је навести и став изражен у једној пресуди Окружног суда у Нишу: „Јединственост умишљаја као један од факултативних услова за постојање продуженог кривичног дјела из члана 61 КЗ постоји уколико оптужени кривично дјело крађе врши како би обезбиједио средства за куповину опојне дроге, а истовременост предмета ако дјело крађе врши обијањем аутомобила и одузимањем радио и ЦД плејера и осталих ствари које се налазе у возилима“.⁴⁷ Овај став је занимљив из разлога што је Суд у конкретном случају нашао да код учиниоца постоји јединствени умишљај који се огледа у чињеници да је сва дјела извршио да би дошао до средстава за куповину опојне дроге. Дакле, видимо да су судови у појединим случајевима закључак о јединственом умишљају црпили не само из намјере учиниоца да извршењем кривичног дјела непосредно оствари неку корист, већ и из његове намјере да на посредан начин постигне други циљ (у овом случају куповина опојне дроге).

Када је у питању субјективни елемент појма продуженог кривичног дјела, кривични закони Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта имају јединствено рјешење. Према члану 54. Кривичног закона Босне и Херцеговине, умишљај (као субјективни елемент) је обавезујући елемент појма продуженог кривичног дјела. Идентично рјешење имају и Кривични закони Федерације Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта. Међутим, иако је у појам продуженог кривичног дјела уврстио субјективни елемент – умишљај, законодавац није одговорио на питање да ли умишљајем морају бити обухваћена сва кривична дјела као цјелина, односно да ли постоји јединствени или збирни уми-

⁴⁶ Окружни суд у Бањој Луци, *II 0 K 011650 13 K од 10.04.2013. године*.

⁴⁷ Окружни суд у Нишу, *K. 1070/07*, Миодраг Симовић, Владимир Симовић, Љубо Тодоровић, *Кривични поступак Босне Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске*, (Финекс, Сарајево, 2009), 763.

шљај или је за постојање продуженог кривичног дјела, уз испуњење осталих обавезних услова, довољно да су умишљајем обухваћена само појединачна кривична дјела из састава продуженог, али не и цјелина тих кривичних дјела.

Овакво законско рјешење у Босни и Херцеговини је веома интересантно и са позиције ставова које је у погледу субјективног елемента појма продуженог кривичног дјела заузимала ранија судска пракса СФРЈ, али и већина теоретичара. Наиме, како је већ наведено, према начелним ставовима Врховног суда Југославије субјективни елемент појма продуженог кривичног дјела није обавезујући, већ факултативни елемент, а судска пракса је прихватила да се јединствени умишљај, као кохезиони фактор, може узети у дефинисању појма продуженог кривичног дјела.

На крају, у погледу јединственог или продуженог умишљаја као фактора у дефинисању појма продуженог кривичног дјела, са позиције позитивног законодавства Републике Српске произлази да исти треба цијенити као факултативни елемент и давати му већи или мањи значај у зависности од сваког конкретног случаја. Захтјев за јединственим умишљајем код продуженог кривичног дјела не би требало поставити сувише круто. У неким случајевима јединствени умишљај могао би одиграти улогу претежног сједињавајућег фактора, гдје су остали објективни фактори за конструкцију продуженог кривичног дјела слабије дошли до изражаја. Напротив, у другим случајевима, гдје има довољно објективних сједињавајућих фактора, на субјективној страни за продужено кривично дјело не би требало тражити јединствени умишљај, већ би било довољно обнављање одлуке за наставак криминалне дјелатности, тако да се више тих одлука на више појединачних радњи, с обзиром на мотивацију подједнаких или битно истоврсних околности, указују у субјективном смислу као саставни дијелови једне континуиране психичке линије.⁴⁸

⁴⁸ Богдан Златарић, *Кривични законик у практичној примјени*, (Народне новине, Загреб 1956), 203–204.

7. ЗАКЉУЧАК

Уочавајући све недостатке претходног законског рјешења, у Републици Српској приступило се суштинским измјенама института продуженог кривичног дјела, које су довеле до измјена Кривичног закона Републике Српске, које темељно реконструишу институт продуженог кривичног дјела. Сама дефиниција продуженог кривичног дјела суштински је промијењена, па умјесто раније дефиниције да је продужено кривично дјело *учињено* када је учинилац са умишљајем учинио више истих или истоврсних кривичних дјела која, с обзиром на начин на који су учињена, њихову временску повезаност и друге стварне околности које их повезују, чине јединствену цјелину, данас имамо дефиницију која јасније одређује овај институт као скуп више кривичних дјела, која представљају јединствену цјелину у правном смислу због постојања одређених обавезујућих и варијабилних услова које ова кривична дјела повезују у једно продужено. Законодавство Републике Српске, као и неке друге земље у региону, евидентно прате тенденције, које имају за циљ да задрже институт продуженог кривичног дјела, али да, што је могуће прецизније, дефинишу обавезујуће и варијабилне услове за његову примјену. Овакво дефинисање овог института у кривичном закону и рестриктивно прописивање услова за његово постојање спречавају благонаклон однос судске праксе и арбитрарност судова, а његову примјену ограничавају. Овакав приступ временом ће довести до одумирања овог института, што је и тенденција савремених кривичних законодавстава.

Miodrag Bajic, LL.M.⁴⁹

VARIABLE ELEMENTS OF THE CONCEPT OF CONTINUED CRIMINAL OFFENSE IN THE CRIMINAL CODE OF THE REPUBLIC OF SRPSKA

Summary

The author gives an overview in this paper of the new legal solution in the Republic of Srpska, which provides that for the existence of a continued criminal offense, in addition to the identity of the crimes and temporal continuity, it is necessary that all crimes from the area of the continued ones must make “a unique unity”. This unique crime unity consists of five variable circumstances: identity of the victim, unique or continued intent, the unity of place or territorial cohesion, similarity of objects and use of the same situation or a permanent relationship. The existence of a continued criminal offense is related to occurrence of at least two variable circumstances. The existence of these circumstances is not always the same, and their importance is valued on the basis of extent of their so-called “bonding activity”, in terms of connecting several committed criminal acts, into one single criminal offense.

Key words: *continued criminal offense, a unique unity of crimes, identity of a victim, a single intent.*

---

⁴⁹ The author is the Chief Special Prosecutor of the Special Prosecutor’s Office of the Republic of Srpska.

8. ЛИТЕРАТУРА:

УЏБЕНИЦИ, МОНОГРАФИЈЕ И ЧЛАНЦИ У ЧАСОПИСИМА:

1. БАБИЋ, Милош: „Конструкција продуженог кривичног дјела у Кривичном законнику Црне Горе“, *Правни живот – часопис за правну теорију и праксу, тематски број Право и међународне интеграције*, Удружење правника Србије, број 9, Београд 2008. године, Том I.
2. БАБИЋ, Милош: „Конструкција продуженог кривичног дјела“, *Правна ријеч – часопис за правну теорију и праксу број 15/2008*, Бања Лука, 2008.
3. БАБИЋ, Милош: „Продужено кривично дело (ванзаконска установа кривичног права)“, *Годишњак Правног факултета у Бањој Луци, бр. XXIV*, Бања Лука, 2000;
4. БАБИЋ, Милош; МАРКОВИЋ, Иванка: Кривично право општи дио, треће измијењено издање, Правни факултет Бања Лука, 2011.
5. БАБИЋ, Милош; МАРКОВИЋ, Иванка: Кривично право општи дио, четврто измијењено издање, Правни факултет Бања Лука, 2013.
6. БАБИЋ, Милош; МАРКОВИЋ, Иванка: Кривично право: општи дио, друго измијењено издање, Правни факултет Бања Лука, 2009.
7. БАБИЋ, Милош; ФИЛИПОВИЋ, Љиљана; МАРКОВИЋ, Иванка; РАЈИЋ, Здравко: Коментар кривичних/казнених закона у Босни и Херцеговини, Савјет/Вијеће Европе и Европска комисија, Књига I, Сарајево, 2005.
8. БАБИЋ, Милош; ФИЛИПОВИЋ, Љиљана; МАРКОВИЋ, Иванка; РАЈИЋ, Здравко: Коментар кривичних/казнених закона у Босни и Херцеговини, Савјет/Вијеће Европе и Европска комисија, Књига II, Сарајево, 2005.
9. БАЧИЋ, Фрањо: *Кривично право: опћи дио*, Информатор, Загреб, 1978.

10. БАЧИЋ, Фрањо; БАВЦОН, Љубо; ЋОРЋЕВИЋ, Мирослав; КРАУС, Божидар; ЛАЗАРЕВИЋ, Љубиша; ЛУТОВАЦ, Момир; СРЗЕНТИЋ, Никола; СТАЈИЋ, Александар: Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, Савремена администрација, Београд, 1978.
11. БАЧИЋ, Фрањо; БАВЦОН, Љубо; ЋОРЋЕВИЋ, Мирослав; КРАУС, Божидар; ЛАЗАРЕВИЋ, Љубиша; ЛУТОВАЦ, Момир; СРЗЕНТИЋ, Никола; СТАЈИЋ, Александар: Коментар Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, четврто издање, Савремена администрација, Београд, 1988.
12. БУТУРОВИЋ, Јован: Продужено кривично дело, Привредна штампа, Београд, 1980.
13. ВУЛЕТИЋ, Игор: „Продуљено казнено дјело – Један могући правац развоја де леге ференда“, *Хрватски љетопис за казнено право и праксу*, vol. 15, број 2, Загреб, 2008.
14. ГАРАЧИЋ, Ана: Казнени закон у судској пракси: опћи дио, Организатор, Загреб, 2006.
15. ГАРАЧИЋ, Ана: Продуљено казнено дјело у новом Казненом закону, актуелна питања казног законодавства, Инжењеријски биро Загреб, 2000. Извор: www.vsrh.hr.
16. ГРЕГОВИЋ, Данило, Кривични закон Републике Хрватске, судска пракса, Информатор, Загреб, 1991.
17. ГРУБЕР, Евалд: Продужено кривично дело, Право – теорија и пракса, посебни број, Нови Сад, 1987.
18. ЖИВАНОВИЋ, Тома: Основи кривичног права Краљевине Југославије: општи део, Београд, 1935.
19. ЖИВАНОВИЋ, Тома: Основи кривичног права: општи део, друго поправљено и допуњено издање, Издавачка књижарница Геце Кона, Београд, 1922.
20. ЗЛАТАРИЋ, Богдан: Кривични законик у практичној примјени, Народне новине, Загреб, 1956.
21. Југословенска ревија за криминологију и кривично право, Београд, бр. 2/1966

22. ЈОВАШЕВИЋ, Драган: „Продужено кривично дело у теорији и пракси“, *Гласник Адвокатске коморе Војводине, број 12*, Нови Сад, 1996.
23. Казненителни законик за Књажевство Србију, Београд, 1860.
24. ЛАЗАРЕВИЋ, Љубиша: *Коментар Кривичног законика Републике Србије, Савремена администрација*, Београд, 2006.
25. НОВОСЕЛАЦ, Петар: Опћи дио казненог права, Свеучилиште у Загребу, 2004.
26. СВЕДРОВИЋ, Маријан: „Казнена дјела Злоупорабе положаја и овласти из чл. 337. и Злоупорабе овласти у господарском пословању из чл. 292. Кз-а: казненоправни донети једне законодавне недоследности“, *Хрватски љетопис за казнено право и праксу, vol. 14, број 2/2007, Zagreb*, 2007.
27. СИМИЋ, Илија; ТРЕШЊЕВ, Александар: Збирка судских одлука из кривично-правне материје, шеста књига, Службени гласник, Београд, 2005.
28. СИМИЋ, Илија; ТРЕШЊЕВ, Александар: Збирка судских одлука из кривичноправне материје, осма књига, Службени гласник, Београд, 2008.
29. СИМОВИЋ, Миодраг; СИМОВИЋ, Владимир; ТОДОРОВИЋ, Љубо: Кривични поступак Босне Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске, Финекс, Сарајево, 2009.
30. СИМОВИЋ, Миодраг; ТАЈИЋ, Хасо: Збирка судских одлука из кривичноправне материје, Привредна штампа, Сарајево, 2007.
31. СРЗЕНТИЋ, Никола; СТАЈИЋ, Александар: Кривично право Федеративне Народне Републике Југославије, Савремена администрација, Београд, 1961.
32. СТОЈАНОВИЋ, Зоран: Кривично право: општи део, XVI издање, Правна књига, Београд 2009.
33. СТОЈАНОВИЋ, Зоран: „О субјективном елементу продуженог кривичног дјела“, *Право – теорија и пракса, посебни број*, Нови Сад, 1987.

34. ТЕОФИЛОВИЋ, Сава: „Проблем временског континуитета код продуженог кривичног дела“, *Право – теорија и пракса, посебни број*, Нови Сад, 1987.
35. ХОРВАТ, Иштван: „Временски континуитет код продуженог кривичног дела“, *Право – теорија и пракса, посебни број*, Нови Сад, 1987.
36. ЧЕЈОВИЋ, Бора: Кривично право у судској пракси: општи део, прва књига, Југословенски завод за продуктивност рада, Београд, 1985.

ЗАКОНСКИ ПРОПИСИ:

1. *Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине*, Службене новине Федерације Босне и Херцеговине број: 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10.
2. *Кривични закон Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине*, Службени гласник Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине број: 10/03, 6/05, 21/10, 52/11.
3. *Кривични закон Босне и Херцеговине*, Службени гласник Босне и Херцеговине број: 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06 и 32/07 и 8/10.
4. *Кривични закон Републике Српске*, Службени гласник Републике Српске број: 49/03, 108/04, 37/06, 73/101/12 и 67/13.

СУДСКЕ ОДЛУКЕ:

1. Основни суд у Градишци, *72 0 К 028216 13 од 20.05.2013. године*.
2. Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-1111/57 од 07.11.1957. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 98.
3. Врховни суд Хрватске, *КЖ – 1543/62 од 02.08.1962. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 98.
4. Врховни суд Србије, *КЖ – 1267/73 од 17.08.1972. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 100.
5. Врховни војни суд, *II К бр. 372/75*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 101.
6. Врховни суд Хрватске, *Кж – 644/72*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 101.

7. Врховни суд Србије, *КЖ-1556/54*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 102.
8. Окружни суд у Бањој Луци, *11 0 К 001357 09 К*, од 10.03.2010. године.
9. Врховни суд Републике Српске, *11 0 К 001357 10 Кж* од 22.06.2010. године.
10. Врховни суд Републике Хрватске, *1 Кж-853/91*, од 25.02.1992. године, М. Симовић, Х. Тајић, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, Привредна штампа, Сарајево, 2007, 661.
11. Врховни суд Хрватске, *Кж-2322/63* од 27.09.1963. године, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 107, фн. 68.
12. Врховни суд Словеније, *Кж-726/55* од 27.01.1956. године, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 110.
13. Окружни суд у Суботици, *КЖ. 158/06* од 09.05.2006. године.
14. Основни суд у Приједору, *77 07 К 031511 11 К* 14.09.2011. године.
15. Врховни суд Југославије, *Кж-161/58* од 11.02.1959. године, Д. Греговић, *Кривични закон Републике Хрватске, судска пракса*, Информатор, Загреб, 1991, 136.
16. Основни суд у Бањој Луци, *71 0 К 150082 12 К* 19.07.2013. године.
17. Основни суд у Градишци, *72 0 К 029894 13 К* од 01.11.2013. године.
18. Врховни суд Македоније, *Кж-550/62* од 07.11.1962. године, Д. Греговић, *Кривични закон Републике Хрватске, судска пракса*, 205.
19. Окружни суд Крагујевац *Кж.34/79* од 23.02.1979. године, И. Хорват, *Временски континуитет код продуженог кривичног дела*, Право – теорија и пракса, посебни број, Нови Сад, 1987, 89.
20. Врховни суд Републике Хрватске, *1 КЖ 351/01-6* од 23. 8. 2001. године, Б. Павшић, В. Грозданић, П. Веић, *Коментар Казненог закона*, III измијењено и допуњено издање, Народне новине, Загреб, 2007, 236.

21. Врховни суд Југославије, *Кж. 161/58 од 11.02.1958. године*, И. Хорват, *Временски континуитет код продуженог кривичног дела*, 90.
22. Врховни суд Републике Српске, *11 0 К 003561 12 Кжж од 30.11.2012. године*.
23. Врховни суд Републике Српске, *11 0 К 006949 1 13 Кжж од 24.01.2014. године*.
24. Врховни суд Босне и Херцеговине, *Кж-835/70 од 25.11.1970. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 143.
25. Врховни суд Хрватске, *1 Кж-953/80*, М. Симовић, Х. Тајић, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, 664.
26. Врховни суд Босне и Херцеговине, *Кж-670/57 од 08.06.1957. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 143.
27. Врховни суд Југославије, *Кж-10/69 од 14.08.1969. године*, Д. Греговић, *Кривични закон Републике Хрватске, судска пракса*, 152–153.
28. Врховни суд Србије, *Кж I ОК. 45/06 од 09.06.2006. године* и Окружни суд у Београду – Посебно одељење КП. *10/04 од 12.12.2005. године*, И. Симић, А. Трешњев, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, осма књига, Службени гласник, Београд, 2008, 52.
29. Врховни суд Србије, *Кж. 575/90 од 21.04.1990. године*, Sirius судска пракса, www.sirius.rs
30. Окружни суд у Бањој Луци, *011-0-К-07-000 005 од 16.04.2008. године*.
31. Основни суд у Новом Граду, *16 0 К 0011299 12 К од 07.06.2012. године*.
32. Окружни суд у Београду, *Кж. 2019/06 од 31.07.2006. године* и Четврти основни суд у Београду *К. 816/05 од 25.04.2006. године*, И. Симић, А. Трешњев, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје* (2008), 51.
33. Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-1111/57 од 07.11.1957. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 155.
34. Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-83/65 од 03.02.1967. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 155.

35. Врховни суд Републике Српске, *11 0 К 003561 12 Кжж*, од 30.11.2012. године.
36. Врховни суд Хрватске – *1 кж-775/01 од 14.03.2002. године*, 544.
37. Основни суд у Градишци, *72 0 К 027188 12 К од 20.02.2013. године*.
38. Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-1713/56 од 23.03.1956. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 166.
39. Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-33/59 од 25.01.1959. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 166.
40. Врховни суд Србије, *КЖ-442/70 од 18.12.1970. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 167.
41. Врховни суд Словеније, *Кж-378/52 од 30.09.1952. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 127–128.
42. Врховни суд Словеније, *Кж-408/56 од 21.09.1956. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 128.
43. Врховни суд Србије, *Кж-813/51 од 15.10.1951. године*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 128.
44. Врховни суд Босне и Херцеговине, *КЖ-796/53*, Ј. Бутуровић, *Продужено кривично дело*, 130.
45. Врховни суд Народне Републике Хрватске, *Кж-633/52 од 30.04.1952. године*, М. Симовић, Х. Тајић, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, 664.
46. Окружни суд у Бањој Луци, *11 0 К 011650 13 К од 10.04.2013. године*.
47. Окружни суд у Нишу, *К. 1070/07*, М. Симовић, В. Симовић, Љ. Тодоровић, *Кривични поступак Босне Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске*, Финекс, Сарајево, 2009, 763.
48. Окружни суд у Нишу, *К. 266/04 од 10.03.2005. године*, М. Симовић, В. Симовић, Љ. Тодоровић, *Кривични поступак Босне Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске*, 764.
49. Врховни касациони суд, *Кзз. 3/10 од 03.03.2010. године*.
50. Врховни суд Републике Хрватске, *1 Кж 915/01-4 од 31.01.2002. године*, Б. Павшић, В. Грозданић, П. Веић, *Коментар Казненог закона*, 236.

51. Врховни суд Републике Хрватске, *1 Кж-1126/93, од 09.02.1994. године*, М. Симовић, Х. Тајић, *Збирка судских одлука из кривичноправне материје*, 661.
52. Врховни суд Републике Хрватске, *КЖ – 447/91 од 17.12.1992. године*, А. Гарачић, *Продуљено казнено дјело у новом Казненом закону, актуелна питања казног законодавства*, 10.
53. Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине, *КЖ-46/04 од 06.04.2004. године*, М. Симовић, В. Симовић, Љ. Тодоровић, *Кривични поступак Босне Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске*, 741.
54. Окружни суд у Бањој Луци, *Кж-146/04 од 03.05.2005. године*, Билтен Окружног суда у Бањој Луци, број 2-3-4, Бања Лука, 2006, 259–261.
55. Врховни суд Босне и Херцеговине, *Кж. 1334/75 од 10.12.1975. године*, Б. Чејовић, *Кривично право у судској пракси: општи део*, прва књига, Југословенски завод за продуктивност рада, Београд, 1985, 353.

